

Fra lab til klinikk

– nå skal tannhelsefagene lære sammen

Ansatte, studenter og prominente gjester samlet i Ferdighetssenteret ved UiO. Foran fra venstre står prorektor Silje Fekjær fra OsloMet, UiO-rector Ragnhild Hennum, forsknings- og høyere utdanningsminister Sigrun Aasland og dekan ved Det odontologiske fakultet, Hans Jacob Rønold.

Når tannteknikerutdanningen flytter til Det odontologiske fakultet ved Universitetet i Oslo, er målet mer enn å gi en liten profesjonsutdanning et nytt hjem. Tanntekniker-, tannlege- og tannpleierstudenter skal komme tettere på hverandre. Det kan endre hvordan fremtidens tannhelseteam samarbeider.

  TONE ELIN BERGSET

Det er bobler i glassene og blanke, nye arbeidsbenker på Ferdighetscenteret ved Universitetet i Oslo (UiO). Ansatte, studenter og gjester har samlet seg for å markere at tannteknikk nå blir en del av det odontologiske fagmiljøet.

På programmet 31. august står blant andre forsknings- og høyere utdanningsminister Sigrun Aasland, prorektor Silje Fekjær fra OsloMet, UiO-rektor Ragnhild Hennum og dekan Hans Jacob Rønold ved Det odontologiske fakultet.

Har ønsket flytting i rundt 20 år

Feststemningen står i kontrast til usikkerheten som har omgitt utdanningen de siste årene. OsloMet vurderte å avvike bachelorprogrammet før Kunnskapsdepartementet besluttet at utdanningen skulle flyttes til UiO fra studieåret 2026/2027.

Samtidig har fagmiljøet i rundt 20 år ønsket en slik flytting. Begrunnelsen har vært at en plassering sammen med de øvrige odontologiske fagene kan gi større faglige synergier. Det er altså en gammel idé som nå skal prøves ut i praksis.

I sin tale understreket forsknings- og høyere utdanningsminister Sigrun Aasland at samfunnet trenger kompetansen til fremtidens tannteknikere. Faget kombinerer helse, teknologi, håndverk, materialkunnskap og innovasjon. Å samle fagmiljøer som hører sammen, gir ifølge statsråden bedre muligheter for samarbeid, kunnskapsdeling og forståelse av hverandres kompetanse.

Ingen utdanning er en øy

Prorektor Silje Fekjær ved OsloMet pekte på det faglige miljøet som den viktigste begrunnelsen for flyttingen. Det er vanskelig å utvikle en utdanning fullt ut dersom den ikke er omgitt av fagmiljøer som kan utfordre og løfte den, sa hun.

UiO-rektor Ragnhild Hennum fremhevet på sin side muligheten til å skape et helhetlig utdanningsmiljø for de tre tannhelseutdanningene. Studieplanen er modernisert, og lokalene er bygget om for å gi plass til tanntekniske laboratorier.

Den teknologiske utviklingen går raskt, påpekte hun, og tannteknikerfaget vil sannsynligvis se ganske annerledes ut om 20 år.

Dekan Hans Jacob Rønold la vekt på at flyttingen ikke bare skal styrke fagmiljøet, men hele behandlingskjeden – og i siste instans kvaliteten for pasientene.

UiO vil videreutvikle kombinasjonen av håndverk, presisjon og materialkunnskap med odontologisk vitenskap, digitale arbeidsprosesser, 3D-teknologi og nye produksjonsmetoder.

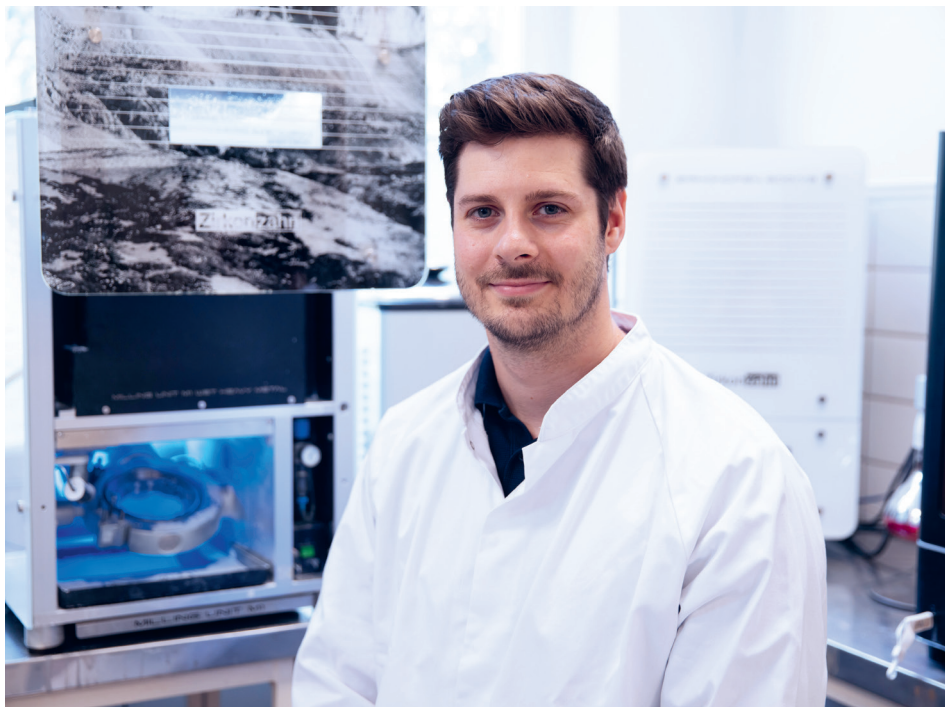
Fra bestilling til samarbeid

Tannteknikere spiller en sentral rolle i produksjonen av blant annet kroner, broer, implantatprotetikk og andre odontologiske hjelpemidler.

Noe av ambisjonen med den nye utdanningen er å trekke tannteknikeren tettere inn i behandlingsforløpet. Tannteknikerstudentene skal få større klinisk forståelse og mer innsikt i behandlingsvalg, materialvalg og pasientforløp.

For tannlegestudentene kan læringen gå motsatt vei: De kan få større forståelse for hva som skjer etter at den digitale filen eller avtrykket har forlatt behandlingsrommet – og hvilke kliniske valg som påvirker tannteknikerens arbeid.

Hvor tett studentene faktisk skal arbeide sammen, er ennå ikke helt avklart. Enkelte kurs blir felles, men det er ikke bestemt i hvilken grad tannteknikerstudentene skal møte pasienter sammen med tannlegestudentene.

Programansvarlig Torben Hildebrand ser frem til arbeidet med den nye studieplanen.
Foto: Marie Lindeman Johansen, Det odontologiske fakultet.

Nyutnevnt programansvarlig Torben Hildebrand mener nærheten mellom fagene uansett kan bidra til et felles språk.

– De vil utvikle et felles grunnlag og et felles språk som de kan bruke i det daglige arbeidet. Det gjør at de forstår hverandre bedre, og de kan lære av hverandres ulike perspektiver.

Hvis tannlege- og tannteknikerstudentene også får erfaring med å diskutere kliniske og tanntekniske løsninger sammen under utdanningen, kan terskelen for faglig dialog bli lavere når de senere kommer ut i arbeidslivet. Tannteknikeren kan i større grad bli en fagperson tannlegen konfererer med – ikke bare mottakeren av en bestilling.

Digital arbeidsflyt

Hildebrand beskriver ikke det nye studieprogrammet som et brudd med utdanningen ved OsloMet, men som en videreutvikling.

– Studentene skal fortsatt ha den praktiske kunnskapen som tannteknikerfaget krever, men de skal også bli gode på digitale arbeidsprosesser. KI er tatt inn i utdanningen, og det legges større vekt på digital arbeidsflyt i kombinasjon med en vitenskapelig tilnærming.

Studentene tas opp på grunnlag av generell studiekompetanse, og det er foreløpig ingen planer om særskilte krav i matematikk eller fysikk.

– Det er mye praktisk undervisning, og teorien læres i sammenheng med det studentene skal bruke den til.

Digitalisering og KI vil endre arbeidsoppgavene, men ikke behovet for faglig vurderingsevne, mener Hildebrand.

– Kunnskapen er selve grunnlaget. Noen arbeidsoppgaver kan bli mindre viktige, men tannteknikerne må fortsatt ha svært god faglig kompetanse. De må være kritiske og forstå hva som faktisk blir produsert. I tillegg må de kunne samarbeide godt med andre faggrupper.

Tannteknikerutdanningen ved OsloMet har tidligere hatt utfordringer med studenter som ikke har fullført. Hildebrand håper det nye studieprogrammet kan bidra til å endre dette.

– Konseptet er litt mer fleksibelt. Studentene trenger ikke å se tannteknikeryrket som det eneste mulige endepunktet. Utdanningen er litt mer åpen og har en sterkere vitenskapelig profil. Det kan gi større fleksibilitet og flere muligheter senere.

Internasjonalisering og utveksling er også en del av satsingen. UiO samarbeider blant annet med fagmiljøer

20 år gamle Puyan Farzian er én av fire mannlige studenter i det første kullet som skal studere tannteknikk ved UiO.

i Finland og med miljøer som arbeider med XR-teknologi, som bygger bro mellom den fysiske og digitale tann-
teknikerverdenen.

– Tannproteser, kroner og broer designes i dag i stor grad digitalt ved hjelp av CAD/CAM-programvare. Jeg håper internasjonalt samarbeid gjør utdanningen mer interessant for studentene og gir dem mer kunnskap om hvordan faget utvikler seg.

Populært fra første opptak

Tannteknikk var blant UiOs mest populære studier i årets opptak. 179 søkere hadde tannteknikk som førstevalg, og bare 25 fikk studieplass.

Puyan Farzian er én av studentene som skal begynne på den nye bachelorutdanningen i *Dentale materialer, design og prosesseteknikk – tannteknikk*.

Han valgte tannteknikk fordi han alltid har vært opptatt av detaljer, er fingernem og liker realfag og teknologi.

– I tillegg har jeg tannleger i familien og kjente til tannteknikeryrket fra før. Da jeg var yngre, fikk jeg være med og se hvordan tannteknikere jobber og syntes det var interessant.

At utdanningen nå ligger sammen med tannlege- og tannpleierutdanningen, var også en del av motivasjonen for å søke.

– Jeg hadde lyst til å bli en del av et stort odontologisk fagmiljø. Å få tilgang til moderne laboratorier, kliniske miljøer, forskere og studenter fra de andre tannhelse-
utdanningene er et stort pluss. Jeg vil lære om hele prosessen fra begynnelse til slutt.

Puyan trekker særlig frem kommunikasjonen mellom studentene.

– Nå er tannleger, tannpleiere og tannteknikere sammen helt fra starten, og vi spiser til og med i samme kantine. Det gir mange naturlige møtepunkter.

Han tror også at tannlegestudentene vil ha nytte av samarbeidet.

– Vi får mer forståelse for hverandres fagfelt. Tannlege-
studentene vil for eksempel kunne lære mer om hvordan de skal bestille arbeider fra oss.

Håndverk møter høyteknologi

I det nye tanntekniske laboratoriet på Ferdighetssenteret står det skannere, fresemaskiner, 3D-printere og tann-
tekniske modeller. Da utdanningen ble flyttet fra OsloMet til UiO, fulgte fem ansatte, arbeidsbenker og annet utstyr med.

Datastyrte produksjonsprosesser har allerede overtatt mye av arbeidet som tidligere ble gjort manuelt.

Puyan gleder seg særlig til den praktiske delen.

– Jeg gleder meg ekstra til å lære håndverket og ser frem til å kunne lage noe selv. Jeg er ikke redd for at kunstig intelligens skal ta over jobben vår. Vi må bare øke kompetansen. Fremtiden er spennende.

Så hvis jeg møter deg i 2029, hvor er du da?

– Tannteknikk kommer jeg til å holde på med resten av livet, så jeg er nok i jobb som tanntekniker. Men det kan hende jeg studerer videre, til tannlege. Jeg vil forstå alt!

Om noen år vil Puyan og de første tannteknikerne utdannet ved UiO sitte på den ene siden av den digitale arbeidsflyten og tannlegene på den andre. Da vil det vise seg om årene sammen under utdanningen har lært dem å forstå hverandres språk, muligheter og begrensninger.